

אָפּהוּ, בּא וּרְאָה, אִיךְ יְכוּל אִישׁ
לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהָרִי
הַתּוֹרָה מְעִידָה עָלָיו שֶׁהוּא עֹפֵר?
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֹפֵר וְלֹא חֹמֶר,
שְׂאֵלוֹ הִנֵּה מִחֹמֶר, הִנֵּה יוֹתֵר
בְּקִיּוּם, שְׁהָרִי בִּנְיָן שְׂנוֹבְנָה מִחֹמֶר
יֵשׁ לוֹ קִיּוּם, אֲבָל עֹפֵר מִמֶּשׁ לֹא
יְכוּל לְהִתְקַיֵּם. זֶהוּ שִׁכְתוּב (בראשית
א) כִּי עֹפֵר אֶתָּה וְאֵל עֹפֵר תִּשׁוּב.
לֹא נֶאֱמַר כִּי חֹמֶר אֶתָּה. אָמַר רַבִּי
חֲנִינִי, וְהָרִי כְּתוּב (איוב ד, יט) אֶף
שִׁכְנֵי בְּתֵי חֹמֶר אֲשֶׁר בְּעֹפֵר
יְסוּדִם.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַפְּסוּק הַזֶּה
מְסַיֵּעַ לָנוּ, וְהוּא נֶאֱמַר עַל הָעוֹלָם
הַזֶּה שְׂאֵינוֹ כֵּן בְּקִיּוּם, שְׁנֵה כְּתוּב
בְּבִי אָדָם, שְׁמִדוֹרִם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
שְׂבִנְיָנוּ בְּטִיט, וְהוֹאִיל וְאוֹתוֹ
הַבְּנִין בְּטִיט הוּא וְרֵאוי לְקִיּוּם,
מָה רֵאוי לוֹ לִיסוּד? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(מלכים א-ה) אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים
יְקָרוֹת לִיסַד הַבַּיִת. אֲבָל אֵינוֹ כֵּן
הַבְּנִין הַחֹזֵק, שֶׁהוּא בִּנְיָן שֶׁל טִיט
וְהִיסוּד הוּא עֹפֵר, מִשּׁוּם כֶּף לֹא
יִהְיֶה בְּקִיּוּם. זֶהוּ שִׁכְתוּב אֶף
שִׁכְנֵי בְּתֵי חֹמֶר אֲשֶׁר בְּעֹפֵר
יְסוּדִם, שְׂאֵינוֹ שֶׁל קִיּוּם.

וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים וּגּוֹ'
(בראשית ב) - הַתּוֹרָה קוֹבֵלֶת עַל
הָאָדָם: רֵאוּ מָה שֶׁעָשָׂה בֵּן אָדָם
זֶה, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן בּוֹ
נְשִׁמָה קְדוּשָׁה לְתֵת לוֹ חַיִּים
לְעוֹלָם הַבָּא, וְהוּא כְּחֵטְאוֹ חֹזֵר
לְאוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה, שֶׁהִיא נִפְשׁ
הַבְּהֵמָה שֶׁהוֹצִיאָה הָאָרֶץ לְבִהְמָה
וְלַחַיָּה. זֶהוּ שִׁכְתוּב (שם א) תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נִפְשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְמִי הוּא
מִינָהּ? בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ וְחִיתוֹ אָרֶץ
לְמִינָהּ.

אָמַר רַבִּי חַיָּיא, בּא וּרְאָה, וַיַּעַשׂ
הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא
וַיְהִי הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה, הוּא
מְעַצְמוֹ חֹזֵר לְאוֹתוֹ כַּח הַבְּהֵמָה
הַנִּגְזָר מִן הָאָדָמָה, וְעוֹב כַּח

יְכִיל אֵינֶשׁ לְאַתְקִימָא בְּהַאי עֲלָמָא, דְּהָא
אוּרִייתָא אֶסְהִיד בְּהוּ דְּהוּא עֲפָרָא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֹפֵר וְלֹא חֹמֶר, דְּאֵלוֹ הוּא
מִחֹמֶר, הוּא יְתִיר בְּקִיּוּמָא, דְּהָא בְּנִינָא
דְּאַתְבְּנֵי מִחֹמֶר קִיּוּמָא אִית לֵיהּ. אֲבָל עֹפֵר
מִמֶּשׁ, לֹא יְכִיל לְאַתְקִימָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
כִּי עֹפֵר אֶתָּה וְאֵל עֹפֵר תִּשׁוּב, לֹא אִיתְמַר כִּי
חֹמֶר אֶתָּה. אָמַר רַבִּי חֲנִינִי, וְהָא פְּתִיב (איוב ד
ט) אֶף שִׁכְנֵי בְּתֵי חֹמֶר אֲשֶׁר בְּעֹפֵר יְסוּדִם.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, פְּסוּקָא דָּא מְסַיֵּיעַ לָן, וְהוּא
נֶאֱמַר עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאֵינוֹ כֵּן בְּקִיּוּם.

דְּהַאי פְּתִיב בְּבִי נִשְׂא, דִּי מְדַרְהוֹן בְּהַאי
עֲלָמָא, דְּבְנִינִיָּה בְּטִינָא, וְהוֹאִיל דְּהַהוּא
בְּנִינָא בְּטִינָא הוּא, וַיִּתְחַזֵּי לְקִיּוּמָא. מֵאִי חֲזִי
לֵיהּ לִיסוּדָא. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (מ"א ה לא) אֲבָנִים
גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לִיסַד הַבַּיִת. אֲבָל לֹא
הָכִי בְּנִינָא תְּקִיפָא, דְּהוּא בְּנִינָא דְּטִינָא,
וְיְסוּדָא הוּא עֹפָרָא, בְּגִין דָּא לֹא לְהָוִי בְּקִיּוּמָא.
הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, אֶף שִׁכְנֵי בְּתֵי חֹמֶר אֲשֶׁר
בְּעֹפֵר יְסוּדִם, שְׂאֵינוֹ שֶׁל קִיּוּם.

וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים וּגּוֹ', אוּרִייתָא
אַתְקַבֵּלֶת עַל אָדָם, חֲזוּ מָה דְּעֵבַד בַּר
נִשׁ דָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיהּ נְשִׁמַתָּא
קְדִישָׁא, לְמִיָּהֵב לֵיהּ חַיִּין לְעֲלָמָא דְּאַתִּי, וְהוּא
בְּחֻבְתֵּיהּ, אַתְחֹזֵר לְהֵהִיא נִפְשָׁא חַיִּיתָא, דְּהוּא
נִפְשָׁא דְּבְעִירְתָּא, דְּאַפִּיקַת אֶרְעָא לְבְעִירְתָּא
וְלַחַיִּיתָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נִפְשׁ
חַיָּה לְמִינָהּ. וּמֵאֵן הוּא מִינָהּ, בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ
וְחִיתוֹ אָרֶץ לְמִינָהּ.

אָמַר רַבִּי חַיָּיא, בּא וּרְאָה וַיַּעַשׂ הָאָדָם
לְנִפְשׁ חַיָּה לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא וַיְהִי הָאָדָם
לְנִפְשׁ חַיָּה, הוּא מְעַצְמוֹ חֹזֵר לְאוֹתוֹ כַּח
הַבְּהֵמָה, הַנִּגְזָר מִן הָאָדָמָה, וְעוֹב כַּח הַנִּשְׁמָה